

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-63>

УДК 368

ЗАЯЧКІВСЬКА Оксана

Національний університет водного господарства та природокористування

<https://orcid.org/0000-0002-8792-9204>e-mail: o.v.zaychkivska@gmail.com**КОТИК Ольга**

Національний університет водного господарства та природокористування

<https://orcid.org/0000-0002-2749-4472>e-mail: o.v.hisiuk@nuwm.edu.ua

ФЕДОРЧУК Юрій

Національний університет водного господарства та природокористування

<https://orcid.org/0009-0007-0854-3017>e-mail: yu.m.fedorchuk@nuwm.edu.ua

ESG-ОРІЄНТОВАНІ ІНВЕСТИЦІЇ У СТРАХОВІЙ СФЕРІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню сучасних ESG-орієнтованих інвестицій у фінансовій діяльності страхових компаній, що включають екологічні (Environmental), соціальні (Social) та управлінські (Governance) фактори. Мета статті полягає у виявленні сутності поняття «ESG-інвестування» та основних особливостей, що відрізняють його від інших видів інвестування. У статті розглядається значення ESG для інвесторів та фінансових ринків, адже ESG-фактори стають дедалі важливішими критеріями при прийнятті рішень щодо інвестування та оцінки ризиків. У центрі уваги — оцінка позитивних та проблемних аспектів «Білої книги» щодо страхового ринку, а також окреслення перспектив і викликів для впровадження підходів RM2 у контексті ESG-ризиків.

Ключові слова : ESG інвестиції; страхові компанії; «Біла книга».

ZAIACHKIVSKA oksana, KOTYK Olha, FEDORCHUK Yurii

National University of Water and Environmental Engineering

ESG-ORIENTED INVESTMENTS IN THE INSURANCE SECTOR: CHALLENGES AND PROSPECTS FOR UKRAINE

The article is devoted to the study of modern ESG-oriented investments in the financial activities of insurance companies, which include environmental, social and governance factors. The purpose of the article is to identify the essence of the concept of "ESG-investing" and the main features that distinguish it from other types of investment. The article considers the importance of ESG for investors and financial markets, as ESG factors are becoming increasingly important criteria when making investment decisions and assessing risks. The analysis of the positive and problematic aspects of the «White Paper» on the insurance market is carried out, and the prospects and challenges for the implementation of RM2 approaches in the context of ESG-risks are also outlined. Among the positive aspects, we can mention such as, a systemic vision of ESG-risks, orientation on forward-looking approaches, institutionalization of the role of the risk manager, and the possibility of adaptation to the scale of the company. The NBU recognizes that there is no universal standard, and expectations for large, medium and small companies will be differentiated. This reduces the risk of excessive administrative pressure and allows for the implementation of the principle of proportionality — an important principle of both RM2 and modern supervision, strengthening the connection between risk management and strategy, and connecting with international practice. The document is built taking into account the recommendations of the EBA, EIOPA, TCFD and other international structures. This allows Ukrainian insurers to simultaneously meet the requirements of the regulator and be competitive in the international context, a transparent approach to forming expectations, emphasizing the role of associations and self-regulation, creating a basis for real scenario analysis, understanding ESG not only as a challenge, but as a driver of competitiveness.

The problematic aspects and risks of implementing the White Paper are the high level of abstraction of some formulations, the lack of instructions for specific processes, the lack of a clear ESG code for the insurance industry, excessive attention to climate aspects, insufficient specificity in interaction with supervisory authorities, the lack of connection with the current regulatory framework, etc. Therefore, the focus is on assessing the positive and problematic aspects of the White Paper regarding the insurance market, as well as outlining the prospects and challenges for implementing RM2 approaches in the context of ESG risks. And it is ESG approaches — if implemented correctly — that are able to identify these problems before they become systemic.

Keywords: ESG investments; insurance companies; «White Paper».

Стаття надійшла до редакції / Received 01.08.2025

Прийнята до друку / Accepted 27.08.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах глобалізації та зростаючих екологічних і соціальних викликів фінансова діяльність стикається з новими вимогами до сталого розвитку та відповідальності. Одним із ключових інструментів забезпечення цих вимог є концепція ESG (Environmental, Social, Governance), яка охоплює екологічні, соціальні та управлінські фактори. Незважаючи на те, що ESG-фактори вже стали важливим елементом у діяльності багатьох компаній, їх впровадження у фінансовому секторі викликає низку питань та труднощів.

Інтеграція принципів ESG у діяльність українських страхових компаній є важливим кроком до сталого розвитку та підвищення прозорості бізнесу. Сьогодні ESG-принципи стають світовим стандартом для багатьох сфер, зокрема для страхової галузі, що не лише підвищує соціальну відповідальність, але й сприяє зростанню фінансової стійкості компаній.

В умовах повномасштабного російського вторгнення, економіка України потребує додаткового розвитку, і одним із способів досягнення цієї мети є залучення інвестицій. Страхові компанії є одними з найбільших інвесторів для держави у світі.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

В останні роки тема ESG привертає значну увагу серед науковців, інвесторів і практиків фінансового сектору. Згідно з дослідженнями провідних міжнародних організацій, таких як MSCI, Bloomberg, та PwC, зростає інтерес інвесторів до компаній, які активно інтегрують ESG-підходи у свою діяльність [4]. Це пов'язано з тим, що компанії, які відповідають критеріям ESG, демонструють стабільні фінансові результати, низький рівень ризиків та довгострокову стійкість.

Теоретико-методичні основи, ключові напрямки та тенденції розвитку страхових компаній представлені у роботах: Гаврилюк Т. С., Гончаров А. Б., Дуфенюк О. М., Оспіщев В. І., Пікус Р. В., Черваньов Д. М., Федоренко В. Г. Значний інтерес до проблематики дослідження прослідковується і в публікаціях зарубіжних авторів: Ніссім Д., Кхурамов А., Пуфінас Т. [2].

Так, Л. Бондаренко та І. Скоропад [6] аналізують поширення ESG-принципів у світовому та українському бізнес-середовищі, зосереджуючись на їхній актуальності в контексті війни та післявоєнної відбудови. Л. Бондаренко та А. Блават [7] досліджують інвестиційні можливості в сталий розвиток України під час війни через ESG-орієнтовані стратегії. К. Середюк [10] аналізує впровадження ESG-діяльності українськими компаніями під час війни, звертаючи увагу на її переваги, виклики та роль держави у заохоченні цього процесу. Л. Нечипорук [8] пояснює роль страхової галузі для розвитку національної економіки через оперативне усунення збитків та використання заходів щодо зниження ризиків. Н. Приказюк [9] досліджує вплив ESG-заходів на ефективність діяльності фінансових установ, особливо небанківських.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Незважаючи на існування наукових праць щодо впровадження принципів ESG у страхову галузь на світовому рівні, ця тема залишається недостатньо вивченою на українському ринку. Зокрема, наукові праці іноземних вчених успішно продемонстрували переваги використання ESG-підходів для підвищення інвестиційної привабливості та побудови репутації компанії. Однак, специфіка застосування цих заходів для відновлення економічної та фінансової стабільності країни, що постраждала від зовнішнього збройного конфлікту, а також численні слабкі сторони ESG-системи, які можуть перешкоджати її успішному впровадженню в Україні, не до кінця вивчені та потребують подальших досліджень.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є визначення важливості концепції «ESG-інвестування» та ключових факторів, що відрізняють її від інших видів інвестицій. Для цього необхідно, з одного боку, проаналізувати її через порівняння з аналогічними термінами в інвестуванні, а з іншого боку, дослідити історію виникнення концепції інвестування, яка враховує нефінансові показники, щоб далі визначити новий ESG-простір як інвестування корпоративної концепції або окремого інвестиційного підходу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сьогодні від компаній, які активно залучають капітал та просувають свою продукцію на міжнародних ринках, очікується розробка стратегічного бачення ESG та здійснення змістовної діяльності. Це ставить питання про важливість дотримання принципів ESG у фінансових показниках компаній, особливо страхових. ESG (англ.: environmental, social, governance – «довкілля», «соціальна сфера», «корпоративне управління») – дії компанії в кожній із цих сфер для сталого розвитку. Ці заходи враховуються інвесторами та фінансовими установами під час прийняття інвестиційних та кредитних рішень, а також зацікавленими сторонами бізнесу.

У своєму нинішньому вигляді принципи ESG були вперше розроблені колишнім Генеральним секретарем ООН Кофі Аннаном. Він заявив, що керівники найбільших компаній світу повинні включити ці принципи у свою стратегію, насамперед для боротьби зі зміною клімату. Це стає все більш популярним в останні роки, особливо в західних країнах. На початку 2000-х років лише 20 компаній мали рейтинг ESG у Сполучених Штатах. До 2020 року їх кількість досягла майже 800. Бізнес, який претендує на позитивний бал ESG, повинен відповідати стандартам сталого розвитку у трьох категоріях: соціальній, управлінській та екологічній.

Екологічні принципи показують, як компанія піклується про навколишнє середовище та як вона намагається мінімізувати свій вплив на нього.

Соціальні принципи визначають, як компанія ставиться до своїх співробітників, постачальників, клієнтів, партнерів та споживачів. Щоб відповідати стандартам, проект повинен працювати над умовами праці, контролювати гендерну рівність та інвестувати в соціальні проекти.

Принципи управління стосуються корпоративного управління: прозорості, компенсації керівникам, справедливого бізнес-середовища, відносин з акціонерами, заходів запобігання корупції.

Як прикладами ESG-стратегій серед технологічних та фінансових компаній у світі, можна відмітити такі компанії:

У листопаді 2021 року Mastercard зобов'язалася досягти нульового рівня викидів вуглецю до 2040 року (раніше ціль була поставлена до 2050 року). Компанія також досягла прогресу в скороченні гендерного розриву в оплаті праці: співробітниці тепер заробляють 93 центи за кожен долар, зароблений працівниками в середньому, порівняно з 92,4 центами у 2020 році. А нещодавно глобальна платіжна система заявила про плани прив'язати бонуси співробітників до ініціатив у галузі екологічного, соціального та корпоративного управління (ESG).

Фінтех-компанія PayPal розробила ESG-стратегію, що базується на чотирьох стовпах: підтримка корпоративної культури, побудова інклюзивної глобальної економіки, зменшення впливу на навколишнє середовище та відповідальне і етичне ведення бізнесу.

Технологічний гігант Apple заявив, що в 2021 році 20% усіх матеріалів, які застосовувались в продуктах Apple, були переробленими. Також з 2015 року Apple зменшила кількість пластику в упаковці на 75% та планує повністю вилучити пластик зі своєї упаковки до 2025 року.

Один із найбільших американських банків Bank of America минулого року заявив про виділення \$1 трлн. на підтримку зеленого фінансування до 2030 року. Також банк планує досягти нульового викиду вуглецю до 2050 року.

Що стосується ESG в Україні, то професійна асоціація корпоративного управління (ПАКУ) та Центр «Розвиток КСВ» за підтримки Центру міжнародного приватного підприємництва (CIPE) провели оцінку українських компаній за показниками прозорості в системі корпоративного управління та корпоративної соціальної відповідальності. На основі проведеного дослідження було презентовано ESG Індекс прозорості компаній України 2020.

Під час аудиту компанії оцінювалися результати за їхньою ефективністю в таких сферах, як корпоративне управління, права людини, трудові відносини, навколишнє середовище, відносини зі споживачами, етична практика, соціальна взаємодія, корпоративна звітність, а також навігація та доступність веб-сайту.

До першої десятки потрапили: «ВФ Україна» (мобільний оператор Vodafone), «Перший український міжнародний банк», група «ДТЕК», «Укргазбанк», «Кока-Кола Беверіджиз Україна Лімітед», НАЕК «Енергоатом», «МХП», НЕК «Укргідроенерго», «Укрзалізниця» та НАК «Нафтогаз України».

Сталий розвиток компаній, тобто ведення діяльності з урахуванням інтересів майбутніх поколінь, це не тренд одного дня чи року. Це обов'язок кожної сучасної компанії, яка має намір зайняти своє місце на ринку та працювати з довгостроковою перспективою. Актуальність ESG-принципів постійно зростає, і це необхідно враховувати при створенні стратегії будь-якої компанії, зокрема страхової.

Слід відмітити, що для страхових компаній ESG — це майбутній обов'язок, який дуже швидко стане частиною нормативного поля. Питання ESG були відмічені у документі «Біла книга з управління ESG ризиками у фінансовому секторі», яка підготовлена Національним банком України [11]. Вона визначає ключові очікування регулятора та формує контури майбутньої нормативної бази. Але що означає ця ініціатива саме для страхового ринку? І в чому полягають її можливості та ризики? Головне — яким чином вона інтегрується в сучасну філософію управління ризиками (RM2).

RM2 — це сучасна парадигма, у якій ризик-менеджмент є не лише інструментом контролю, а й засобом стратегічного передбачення, побудованим на принципах гнучкості, інклюзивності, forward-looking аналізу та вбудованості в ключові бізнес-процеси. Якщо RM1 часто асоціюється з формальними чек-листами, тепловими картами і фіксацією історичних інцидентів, то RM2 — це управлінська філософія, де ризик є драйвером змін, а не загрозою. Тому інтеграція ESG в контексті RM2 — це не лише дотримання нових норм, а й зміна логіки мислення в компаніях.

Отже, проведемо аналіз позитивних та проблемних аспектів «Білої книги» щодо страхового ринку, а також окреслимо перспективи і виклики для впровадження підходів RM2 у контексті ESG-ризиків.

Позитивні аспекти ініціативи НБУ :

1. *Стратегічне бачення ESG-ризиків.* У «Білій книзі» пропонується чітка розбивка ESG-ризиків та процесів їх виявлення, моніторингу та управління. Це особливо важливо для страховиків, де зв'язок між ESG-факторами та корпоративним ризиком часто є непрямим. Запропонована система дозволяє перетворити відносно просту концепцію на конкретні інструменти управління — і це головне досягнення RM2.

2. *Орієнтація на forward-looking підходи.* НБУ наголошує на важливості перспективного планування для визначення ESG-ризиків. У цьому відношенні ініціатива НБУ відповідає європейським рамковим практикам (EIOPA, NGFS). Це дозволяє страховим компаніям не лише реагувати, але й виявляти та адаптуватися до ринкових тенденцій — ключова особливість RM2.

3. *Підготовка ролі ризик-менеджера.* У документі правильно зазначено, що відповідальність за ESG-ризик має бути інтегрована в операції CRO та управління ризиками загалом. Це важливий крок для того, щоб ризик-менеджери не залишалися «на узбіччі» ESG-реформ, а були їх повноцінними учасниками.

4. *Здатність адаптуватися до масштабу компанії.* НБУ визнає, що універсального стандарту не існує, і очікування щодо великого, середнього та малого бізнесу будуть різними. Це зменшує ризик надмірного впливу уряду та дозволяє застосовувати принцип пропорційності — фундаментальний принцип RM2 та сучасного нагляду.

5. *Посилення зв'язку між управлінням ризиками та стратегією.* ESG-ризик більше не зводиться до простого компонента нефінансових показників чи моніторингу репутації. У «Білій книзі» одразу підкреслюється, що ці ризики повинні бути враховані в політиках, інвестиційних стратегіях та моделях продуктів. Це ознака глибокої інтеграції ESG у ДНК управління страхуванням, що відповідає духу RM2.

6. *Зв'язок з міжнародними операціями.* Цей документ розроблено на основі рекомендацій EBA, EIOPA, TCFD та інших міжнародних зацікавлених сторін. Це дозволяє українським страховим компаніям відповідати регуляторним вимогам та ставати більш конкурентоспроможними на міжнародному рівні.

7. *Чіткий процес формування очікувань.* НБУ оголосив, що «Біла книга» — це лише перший крок до розробки обов'язкових стандартів. Це дозволяє страховикам готуватися заздалегідь, а не допускати раптових змін. Такий поетапний підхід є ознакою ефективного управління.

8. *Акцент на ролі команд та саморегулювання.* У документі стверджується, що учасники ринку повинні бути пов'язані через галузеві асоціації. Це дозволяє їм не лише обмінюватися передовим досвідом, але й розробляти власні правила на основі конкретних страхових ситуацій. У контексті парадигми RM2 це важливо, оскільки саме спільноти можуть забезпечити показник історії ефективності, який виходить за рамки дотримання вимог.

9. *Створення основи для реального сценарного аналізу.* Необхідність кліматичних та соціальних сценаріїв ризиків згадується в документі як одне з ключових питань. Для страховиків це можливість зробити ORSA життєздатним інструментом, а не просто черговим звітом, як це було колись.

10. *Розуміння ESG не лише як виклику, а як драйвера конкурентоспроможності.* НБУ не лише попереджає, але й пояснює, що ESG є потенційною перевагою: для залучення інвестицій, формування довіри клієнтів, відкриття нових ринків. Така демонстрація важлива, оскільки RM2 працює, коли ризик є не лише загрозою, а й джерелом нових можливостей.

Проблемні аспекти та ризики впровадження «Білої книги» :

1. *Високий рівень абстрактності деяких формулювань.* Незважаючи на широкі амбіції та обґрунтування, «Біла книга» містить кілька широких тез без конкретної методології. Наприклад, у ній йдеться про «важливість оцінки соціальних ризиків», не уточнюючи, які показники чи процедури слід використовувати. Для страховиків це може створити невизначеність та вимагати подальших роз'яснень.

2. *Відсутність рекомендацій щодо конкретних процедур* суперечить мандату RM2 щодо включення управління ризиками в бізнес-практику. Це призводить до того, що інтеграція ESG залишається лише на рівні політики, не охоплюючи щоденне прийняття рішень. Згідно з RM2, управління ESG-ризиками має бути «вбудоване» в усі етапи бізнесу — від початкового андеррайтингу до інвестиційних рішень та виплат компенсацій. Без таких моделей компанії залишаються без належного керівництва щодо їх впровадження.

3. *Відсутність чіткої системи ESG для страхової галузі.* Книга зосереджена на загальних фінансових питаннях, але майже немає конкретного обговорення страхування. Тому страхові компанії можуть припускати, що описані процедури більше підходять для банків, ніж для страхових компаній. Це вимагає адаптації та несе ризик неправильного тлумачення вимог.

4. *Посилена увага до кліматичних питань.* Хоча НБУ прагне охопити всі елементи ESG, основна увага приділяється кліматичним ризикам. Соціальні та управлінські проблеми часто розглядаються окремо. Для страховиків, які займаються ризиками відповідальності, державними чи урядовими ризиками, така упередженість може бути проблематичною.

5. *Відсутність прозорості у взаємодії з регуляторними органами.* НБУ наголошує на важливості звітності про ESG-ризик, але не розглядає конкретно формати чи канали звітності. З огляду на очікуваний регуляторний тиск, така невизначеність може ускладнити планування для компаній.

6. *Конфлікт із чинними нормативними актами.* Документ фактично не розглядає існуючу політику НБУ щодо управління ризиками чи вимоги до організаційного управління. Це призводить до ризику розриву між існуючими показниками та новими очікуваннями, особливо коли зміни вносяться швидко.

7. *Потенційні розбіжності між вимогами ESG та ринковими реаліями.* Деякі обмеження, такі як вимога аналізу сценаріїв на основі довгострокових кліматичних умов, можуть бути складними для реалізації в ситуаціях, коли даних мало або де існує високий ступінь нестабільності.

8. *Навантаження на малий бізнес.* Пропорційність декларується, але не у всіх випадках. У RM2 важлива не лише комунікація, а й реалізація, враховуючи розмір, обсяг та рівень зрілості системи управління ризиками. Менші компанії, які не розробили ESG-стратегії або не мають доступу до спеціалізованої експертизи, можуть бути не в змозі повністю виконати вимоги щодо деталізації. Без чітких інструкцій та спрощеного підходу, адаптованого до їхнього масштабу, вони ризикують загрузнути під сильним

регуляторним тиском, що може уповільнити прогрес або призвести до стандартизованого, нефункціонального впровадження ESG.

9. *Недостатній зв'язок з діловою діяльністю.* Хоча ведуться розмови про інтеграцію ESG-ризиків у стратегію, немає визначень того, як це має працювати в галузі природних ресурсів: наприклад, у сфері сталого розвитку, охорони навколишнього середовища, у продуктивній політиці, андеррайтингу, перестрахуванні. Це залишає розрив між теорією і бізнес-практикою.

10. *Невизначеність щодо ролі IT та цифрових рішень.* У документі майже не приділено уваги питанню цифрових інструментів ESG-моніторингу. Враховуючи, що автоматизація буде ключовою для впровадження ESG на практиці, ця прогалина може сповільнити цифрову трансформацію страховиків у цій сфері.

11. *Відсутність чіткого календаря.* Незважаючи на заклик до поетапних дій, документ, на нашу думку, не містить конкретного графіка переходу від «Білої книги» до рекомендацій. Це ускладнює розробку ESG-стратегій у компаніях. Без часу неможливо впроваджувати перспективні плани, які є основою RM2. Це означає, що компанії не можуть ефективно планувати ESG-стратегію, встановлювати пріоритети, визначати ключові питання та включати їх у свої стратегічні й операційні плани. Ця невизначеність позбавляє управління ризиками можливості розробляти стратегії, аналізувати можливості змін та готувати плани дій у надзвичайних ситуаціях, які є основою RM2. Крім того, це створює додаткові виклики для лідерства та саморегулювання, оскільки немає жодних вказівок щодо того, коли і що саме потрібно робити.

12. *Роль асоціацій не окреслена.* RM2 визнає роль зовнішніх агенств у формуванні risk awareness — і це не лише про консалтингові послуги чи участь у конференціях. У чинній структурі RM2 асоціації можуть виступати інфраструктурними платформами для спільного аналізу ризиків ESG, розробки типових моделей сценарного аналізу, обміну кейсами й помилками, розробки навчальних програм для фахівців. Крім того, вони мають потенціал відображати консолідовану позицію ринку в діалозі з регулятором, зменшуючи ризик фрагментарного тлумачення вимог та сприяючи справедливому та пропорційному регулюванню. Тому, на нашу думку, відсутність чітко визначеної ролі асоціацій у документі є недоглядом, який може уповільнити темпи впровадження ESG, та глибину розуміння підходів RM2 в учасників ринку.

13. *Немає акценту на навчанні.* RM2 вимагає створення культури ризику, чого неможливо досягти без навчання співробітників усіх рівнів. ESG — це складна тема навіть для досвідчених фахівців, тому навчання має бути частиною процесу впровадження. Без освітнього компонента будь-яке прийняте рішення залишатиметься поверхневим. У контексті RM2 навчання є не додатковим кроком, а необхідною умовою для досягнення сталої інтеграції ESG у процеси прийняття рішень. Це стосується керівників вищої ланки та співробітників, які безпосередньо працюють з ризиками.

14. *Невизначеність статусу.* Чи буде документ обов'язковим? У RM2 ключова роль належить clarity of mandate. Поки статус «Білої книги» незрозумілий, у ринку залишається спокуса знехтувати вимогами або дочекатися «офіційного наказу», що гальмує реальні зміни.

15. *Потенційна небезпека «комплаєнсизації» теми.* Існує ризик, що компанії сприймуть ESG як ще один комплаєнс-набір документів, який треба підготувати, щоб «відчепився регулятор». Без чіткої вказівки на стратегічну цінність ESG-ризиків у стилі RM2, це може звестися до формалізму.

Навіть побіжний аналіз українського страхового ринку свідчить: багато зовнішніх потрясінь, що сприймаються як «непередбачувані», мають глибоко внутрішні витоки. І саме ESG-підходи — якщо впроваджені грамотно — здатні виявити ці проблеми до того, як вони набудуть системного характеру.

Кейс 1: *Управлінський ризик, що знищив продукт.* Одна із середніх страхових компаній запустила медичне страхування, не перевіривши, що її партнер-клініка має неформальні зв'язки з менеджментом. Через конфлікт інтересів почалися масові зловживання, недотримання стандартів лікування, скарги. Ринок сприйняв це як репутаційну катастрофу. Проблема — внутрішня. А могла бути знята при елементарному ESG-аналізі управлінської структури.

Кейс 2: *Кліматичний фактор без політики андеррайтингу.* Компанія активно укладала договори агрострахування, ігноруючи супутникові дані про деградацію ґрунтів і кліматичні зміни в регіонах. У результаті мала один із найгірших збиткових результатів за останні роки. Чи можна було цього уникнути? Так — якби кліматичний ризик був формалізований і врахований у процедурі ризик-оцінювання.

Кейс 3: *Соціальний ризик у вигляді відтоку персоналу.* У страховій компанії, що позиціонувала себе як «ESG-дружна», HR-політики не відповідали задекларованим принципам. Відсутність гнучких умов праці, токсичне мікросередовище, недостатня увага до добробуту персоналу — і як наслідок, масовий вихід ключових андеррайтерів.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, важливо наголосити, що використання ESG в українських страхових компаніях стрімко зростає. Це пояснюється тим, що «Біла книга» — це можливість, яку можна реалізувати лише за однієї умови: якщо ESG не буде зовнішнім мандатом, а внутрішнім рушієм змін. Страхові компанії повинні впроваджувати ESG у свою корпоративну культуру, включаючи аналіз ризиків у політику активів, інвестиційні рішення та

HR-стратегії. Це філософія RM2, яку слід підтримувати, а не замінювати тепловими картами та прогнозами. Чим швидше ринок це усвідомить, тим менше збитків – і тим більше можливостей не лише виконати регуляторні вимоги, але й стати учасниками на новому рівні довіри.

Література

1. Ганечко І., Афанасьєв К. Стратегії ESG-інвестування. *Scientia fructuosa*. 2025. № 2. С. 44 – 59.
2. Гудзинська Л. Ю., Грипа В. А. Інвестиційна діяльність страхових компаній України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск № 61.
3. Дяковський Д. А. ESG-інвестування у відбудову економіки України : перспективи, переваги і слівки сторони. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2024. 9(1). С. 40 – 45.
4. Житар М. О. ESG тренди у фінансовій діяльності компаній : ключові напрямки та рекомендації. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2024. № 2 (14). С. 86 – 94.
5. Опальчук Р. М., Чорновол А. О., Поплюйко Я. В. Інтеграція ESG-принципів у діяльність українських страхових компаній глобальні тренди та місцеві особливості. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск № 72.
6. Бондаренко Л., Скоропад І. Сучасні тенденції ESG-активностей компаній в Україні та світі. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66.
7. Бондаренко Л., Блавт А. Акценти інвестування у сталий розвиток на принципах ESG в умовах воєнного стану в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59.
8. Нечипорук Л. В. Страхова підтримка сталого розвитку економіки. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2 (49). С. 195 – 199.
9. Приказюк Н. Впровадження принципів ESG небанківськими фінансовими інститутами : тенденції та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61.
10. Середюк К. Впровадження практики ESG в діяльність українських компаній у воєнний період. *Причорноморські економічні студії*. 2023. № 84.
11. Біла книга з управління екологічними, соціальними та управлінськими (ESG) ризиками у фінансовому секторі. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Bila_knyga_2025_fin.pdf?v=13

References

1. Hanechko I., Afanasiev K. (2025). Stratehii ESG-investuvannia. [ESG investment strategies]. *Scientia fructuosa*. [Scientia fructuosa]. № 2. Pp. 44 – 59. (in Ukraine).
2. Hudzynska L. Yu., Hrypa V. A. (2024). Investytsiina diialnist strakhovykh kompanii Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. [Investment activities of insurance companies of Ukraine under martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo*. [Economy and Society]. Vypusk № 61. (in Ukraine).
3. Diakovskiy D. A. (2024). ESG-investuvannia u vidbudovu ekonomiky Ukrainy : perspektyvy, perevahy i slvbki storony. [ESG-investing in the reconstruction of the Ukrainian economy : prospects, advantages and disadvantages]. *Naukovi zapysky NaUKMA. Ekonomichni nauky*. [Scientific notes of NaUKMA. Economic sciences]. 9(1).Pp. 40 – 45. (in Ukraine).
4. Zhytar M. O. (2024). ESG trendy u finansovii diialnosti kompanii : kliuchovi napriamky ta rekomendatsii. [ESG trends in the financial activities of companies : key areas and recommendations]. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. [European scientific journal of Economic and Financial innovation]. № 2 (14). Pp. 86 – 94. (in Ukraine).
5. Opalchuk R. M., Chornovol A. O., Popliuiko Ya. V. (2025). Intehratsiia ESG-pryntsyypiv u diialnist ukrainskykh strakhovykh kompanii hlobalni trendy ta mistsevi osoblyvosti. [Integration of ESG principles into the activities of Ukrainian insurance companies : global trends and local characteristics]. *Ekonomika ta suspilstvo*. [Economy and Society]. 2025. Vypusk № 72. (in Ukraine).
6. Bondarenko L., Skoropad I. (2024). Suchasni tendentsii ESG-aktyvnosti kompanii v Ukraini ta sviti. [Current trends in ESG activities of companies in Ukraine and the world]. *Ekonomika ta suspilstvo*. [Economy and Society]. № 66. (in Ukraine).
7. Bondarenko L., Blavt A. (2024). Aktsenty investuvannia u stalyy rozvytok na pryntsyapkakh ESG v umovakh voiennoho stanu v Ukraini. [Emphasis on investing in sustainable development based on ESG principles under martial law in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*. [Economy and Society]. № 59. (in Ukraine).
8. Nechiporuk L. V. (2024). Strakhova pidtrymka staloho rozvytku ekonomiky. [Insurance support for sustainable economic development]. *Stalyy rozvytok ekonomiky*. [Sustainable economic development]. № 2 (49). Pp. 195 – 199. (in Ukraine).
9. Prykaziuk N. (2024). Vprovadzhennia pryntsyypiv ESG nebankivskymy finansovymy instytutamy : tendentsii ta perspektyvy. [Implementation of ESG principles by non-banking financial institutions : trends and prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo*. [Economy and Society]. № 61. (in Ukraine).
10. Serediuk K. (2023). Vprovadzhennia praktyky ESG v diialnist ukrainskykh kompanii u voiennyi period. [Implementation of ESG practices in the activities of Ukrainian companies during the war period]. *Prychornomorski ekonomichni studii*. [Black Sea Economic Studies]. № 84. (in Ukraine).
11. Bila knyha z upravlinnia ekolohichnymy, sotsialnymy ta upravlinskymy (ESG) ryzykamy u finansovomu sektori. [White Paper on Managing Environmental, Social and Governance (ESG) Risks in the Financial Sector]. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Bila_knyga_2025_fin.pdf?v=13